

เกิดกับพ่อ กับแม่

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา เทศน์วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจนะ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์ประเสริฐ เวลาเราดูสัตว์
เดรัจฉาน เห็นไหม สัตว์เดรัจฉาน ถ้าสัตว์นั้นสัณนิษฐานมันยังน่ารักน่าชัง เราเป็นมนุษย์
มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ เห็นไหม เราประเสริฐแล้ว เราจะมีคุณค่าแค่ไหน

เวลาเราเกิดมา เรามีพ่อแม่แม่ เราเกิดกับพ่อกับแม่ พ่อแม่เป็นแดนเกิด ถ้าพ่อแม่เป็น
แดนเกิด เห็นไหม เรามีพ่อแม่เลี้ยงดูเรา มา เวลาเราเป็นเด็กเป็นเล็ก พ่อแม่เลี้ยงดูเรา เรา
ก็มีความสุขพอสมควร เวลาเราโตขึ้นมา เราก็จะเป็นพ่อคนแม่คนนะ แต่ถ้าเราออกบวช
เห็นไหม เราเสียสละอย่างนั้นมาตลอด แต่เราก็มีพ่อแม่แม่

ถ้ามีพ่อแม่ สิ่งนี้มันทำให้ชีวิตเรามันมีความมั่นคงมา แต่ต่อไปความมั่นคงในชีวิต
มันจะมีความมั่นคงมากน้อยขนาดไหน มันอยู่ที่หัวใจของเราไง ถ้าหัวใจของเรา เป็นคน
กตัญญู เป็นคนรู้คุณค่า ความกตัญญูความรู้คุณค่า เห็นไหม เป็นเครื่องหมายของคนดี

ถ้าคนดี สิ่งที่เป็นคนดี คนดีนะมันดีที่อยู่ในหัวใจของเรา ไม่ใช่ดีจากภายนอก องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เห็นไหม ตรัสรู้เองโดยชอบ โดยไม่มีใคร
บอกใครกล่าว สิ่งนี้เป็นความลึกถึบมหัศจรรย์นะ

เรามีพ่อแม่เลี้ยงดูเรา มา เห็นไหม แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติธรรม ธรรมและ
วินัยเป็นศาสดาของเรา ความเป็นพ่อเป็นแม่ของเรา สิ่งของมันจะเกิดขึ้นมา เห็นไหม ศีลธรรม
เป็นพ่อเป็นแม่ของเรา ถ้าไม่เป็นพ่อเป็นแม่ของเรานะ เราจะประพฤติปฏิบัติอย่างไร

คูลี เราเกิด เรามีพ่อแม่เลี้ยงดูเรา มา ชีวิตเรามั่นคง คนเกิดมา เห็นใหม่ ถ้าพ่อแม่เลี้ยง หรือเป็นเด็กกำพร้า ชีวิตนี้มันขาดนะ ชีวิตนี้มันแล้วแต่เราจะดิ้นรนไป ไม่มีคนชี้แนะ ไม่มีคนบอกคนกล่าวเรา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีพ่อแม่ เราจะกตัญญูกับพ่อแม่เราใหม่ ถ้าเรากตัญญูกับพ่อแม่ของเรา เห็นใหม่ ชีวิตเรามีคุณค่ามากนะ เวลาเวียนตายเวียนเกิดในผลของวัฏฏะ เวลาไปเกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม เขามีพ่อแม่ใหม่ เป็น โอปปาติกะ เกิดแล้วโตทันที ถ้าโอปปาติกะ เกิดแล้วโตทันที แล้วพ่อแม่เขาอยู่ที่ไหนล่ะ พ่อแม่ของเขาอยู่ที่เวรที่กรรม

กรรมมันทำให้พาเกิด กรรมดีกรรมชั่ว กรรมดีพาเกิด เห็นใหม่ สิ่งที่เขาเกิด เกิดเป็นโอปปาติกะ เขามีพ่อแม่ที่ไหน แต่เวลาเขามีใจเป็นกุศล เขามีความระลึกถึงชีวิตของเขา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรมขึ้นแล้ว เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์แล้วสำเร็จเป็นแสนๆ เป็นล้านๆ นะ

สิ่งที่สำเร็จ เพราะอะไร เพราะมีหลักมีเกณฑ์ มีหลักมีเกณฑ์เพราะสำนึกในตัวเอง เขามีบุญกุศล คำว่าบุญกุศล เห็นใหม่ เกิดโดยกรรม เราก็เกิดโดยกรรม แต่เกิดโดยกรรม เพราะจิตปฏิสนธิจิตนั้นมันมีกรรม มันถึงมาเกิด เกิดในสายบุญสายกรรม เกิดจากพ่อจากแม่

เกิดเป็นมนุษย์มีเนื้อหนังมังสา มีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ มีทั้งจิตใจด้วย มีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ ด้วย เทวดา อินทร์ พรหม ของเขามีแต่นามธรรม มีแต่รูปที่เป็นทิพย์ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ ผู้ปฏิบัติที่มีสายตา เขามองเห็นของเขาได้ แต่โดยมิติ โดยความเป็นไปของโลก เรามองเห็นไม่ได้ สายตาของมนุษย์เห็นได้แต่วัตถุ เห็นได้แต่สิ่งที่มีแสง ที่เรารับรู้ได้ แต่ตาของใจเรายังไม่เกิด มันเลยเป็นลูกกำพร้าไป

คำว่าลูกกำพร้า เห็นใหม่ มันมองได้แค่มิตินี้ มันมองได้แต่ความรู้สึก กับความเป็นไปของโลก มันมองไม่เห็น มันเข้าใจเรื่องของธรรมไม่ได้ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ บุปผะนิวาสนุสติญาณ ระลึกอดีตชาติ สิ่งต่างๆ ที่เป็นผลของวัฏฏะ

วิญญูะมันเป็นที่เกิดที่ตายของจิต จิตมันเวียนตายเวียนเกิดของมัน เป็นธรรมชาติของมันนะ ถ้าจิตเวียนตายเวียนเกิดตามธรรมชาติของมัน แล้วธรรมชาตินี้มาจากไหน ธรรมชาตินี้มาจากการกระทำ มาจากกรรม เห็นไหม กรรมเป็นแดนเกิด กรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นแดนเกิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ แต่เวลาเราโดนกิเลสครอบงำ เห็นไหม

กิเลสวิญญู์ กรรมวิญญู์ วิปากวิญญู์ สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมา เกิดมาโดยกรรม มีการกระทำขึ้นมา เห็นไหม เกิดกิเลส กิเลสทำกรรม แล้วผลของมันล่ะ ผลของมันทำให้จิตใจมันมีการกระทำ มีกรรมของมัน แล้วขับเคลื่อนไปเป็นผลของวิญญูะ

ที่นี้มาเกิดเป็นมนุษย์ เห็นไหม คำว่าเกิดเป็นมนุษย์ มันก็เป็นผลของวิญญูะเหมือนกัน แต่เกิดเป็นมนุษย์แล้ว ได้พบพระพุทธศาสนา เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์แล้ว พบพระพุทธศาสนา เราถึงได้มาประพฤติปฏิบัติธรรมกัน

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติธรรมกัน เห็นไหม แดนเกิดของธรรมล่ะ ถ้าแดนเกิดของธรรม ธรรมมันเกิดที่ไหน แล้วธรรมมันเกิด มันเกิดที่ใจ ถ้าธรรมมันเกิดที่ใจ แล้วใจมันอยู่ที่ไหนล่ะ ถ้าใจอยู่ที่ไหน แล้วถ้าเราเข้าใจเรื่องหัวใจ เราเข้าใจเรื่องการประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม สิ่งต่างๆ สิ่งภายนอก มันจะมีค่าน้อยลงๆ ทันทีเลย

แต่ถ้าเราไม่รู้จักตัวตนของเรา เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันก็จะเอาแต่ความสุข เอาแต่ความสบาย สิ่งใดที่สะดวกสบาย เห็นไหม แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยไว้ นักบวชให้มีบริวาร ๘ พระเรามีสมบัติได้แค่บริวาร ๘ เห็นไหม มีไตรจีวร มีธมกรก มีบาตร มีกล่องเย็บผ้า มีเข็มเย็บผ้า มีกล่องด้าย มีมิด โคน

นี่บริวาร ๘ มีเท่านี้ พระเรามีสมบัติเพียงเท่านี้เอง แต่โลกเขามีสมบัติของเขา เวลาทำมาหากิน เขาทำธุรกิจของเขา เขามีเงินมีทอง เขามีอำนาจวาสนา เขามียศถาบรรดาศักดิ์ ใอันมันเรื่องของโลกนะ เรื่องของโลกเพราะอะไร เพราะจิตใจของคน

จิตใจของคนถ้ามีสติ ศีลและธรรมเป็นพ่อแม่ของใจ ถ้าเป็นพ่อแม่ของใจนะ มีศีลมีธรรมขึ้นมา มันมีสติระลึกรู้อยู่ คนเราเนาะถ้ามีบุญกุศลขึ้นมา เวลาประกอบสัมมาอาชีพะ มัน

ประสบความสำเร็จของโลก มันประสบความสำเร็จของมัน ถ้าประสบความสำเร็จนั้นมันเป็นผลของบุญ

ดูเวลาเศรษฐกิจ มหาเศรษฐกิจ เห็นไหม เขาประสบความสำเร็จของเขา เขาส่งมรดกตกทอดถึงลูกหลานของเขาก็ได้ หรือเขาอาจเกิดวิฤตติขึ้นมาในชีวิตของเขาก็ได้ เห็นไหม จากเศรษฐกิจกลายเป็นคนทุกข์คนเจ็บใจก็ได้ สิ่งอย่างนี้เห็นไหม มันมีอะไรเป็นหลักประกัน เป็นความจริงละ เพราะอะไร เพราะมันเป็นสมบัติสาธารณะ มันเป็นสมบัติของโลก

ใครมีบุญกุศล ใครมีอำนาจวาสนา ใครมีปัญหา จะแสวงหาสิ่งนั้นได้ สิ่งที่เราเกิดมาเพื่อแสวงหาสิ่งนี้เพื่อเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย แต่หัวใจละ หัวใจเราแสวงหาสิ่งที่เป็นบุญกุศลของเรา เห็นไหม ถ้าแสวงหาสิ่งที่เป็นบุญกุศลของเรา ถึงเราจะประสบความสำเร็จทางโลก เราก็กว้างสิ่งนี้ไว้ให้เป็นมรดกตกทอดให้กับชาติตระกูลของเรา แต่ใจของเรามันจะออกแสวงหาของเรา

ถ้าออกแสวงหาของเรา เรามีสติปัญญาใหม่ “ทรัพย์ภายนอก ทรัพย์ภายใน” ทรัพย์ภายนอก ถ้าไม่มีสติปัญญา เราจะติดทรัพย์ภายนอก คนที่มีทรัพย์ภายนอกแล้วถ้าจิตใจเขามีคุณธรรม เป็นบุญกุศล ทรัพย์นั้นจะเป็นประโยชน์กับเขามาก

แต่จิตใจของคนตระหนี่ถี่เหนียว ถ้าเขามีทรัพย์สมบัติจากภายนอกขึ้นมา ทรัพย์สมบัตินั้นจะเป็นโทษกับเขาทั้งนั้นเลย เขาจะเป็นทุกข์ทั้งนั้น เป็นทุกข์กับทรัพย์ของเขา เขาเป็นทุกข์กับทรัพย์ภายนอก จนทรัพย์นั้น จากสิ่งที่แสวงหามานั้น มันมาเหยียบย่ำทำลายหัวใจนะ เพราะมันเป็นความทุกข์ร้อนในหัวใจของเขา

แต่ถ้าคนมีศีลธรรม เห็นไหม ทรัพย์ภายนอก เขาก็กว้างไว้นั้น แต่จิตใจของเราละ เราจะมีประโยชน์กับเรามากน้อยแค่ไหน ถ้ามีประโยชน์กับเรามากน้อยแค่ไหน เห็นไหม มันมีสติ มีปัญญา

มีคำว่ามีสติ สติมีคุณค่ามาก สติปัญญานี้มีคุณค่ามาก มันซื้อหาไม่ได้ มันเป็นจริตเป็นนิสัย เป็นการฝึกฝนขึ้นมาของใจ ถ้าใจมันฝึกฝนขึ้นมา สิ่งนี้เป็นประโยชน์กับใจขึ้นมา

ใจมีสติ มีปัญญา พอใจมีสติมีปัญญานะชีวิตนี้จะราบรื่น ถึงมันจะขาดแคลน หรือมันจะมี
อุดมสมบูรณ์ เราก็ไม่เดือดร้อนไปกับมัน เราไม่เดือดร้อนไปกับมันหรอก

เวลาเราเกิดมา เรามาตัวเปล่าณะ เกิดมาพร้อมกับกำมือ เกิดมาพร้อมกับบอกว่า
“โลกนี้ของเราฯ” มีแต่ร้องไห้ มีแต่ความเดือดร้อน มีแต่ความเจ็บช้ำน้ำใจออกมา แต่เป็น
เด็กมันไม่รู้เรื่อง คำว่าไม่รู้เรื่องนะ ไม่รู้เรื่องทำไมมันร้องไห้ มันร้องไห้บีบคั้นพ่อแม่ มันจะ
เอาสิ่งใด ทำไมมันแสดงออกได้ละ มันรู้ของมันแต่รู้ในภาวะของทารก แต่ถ้ามันพัฒนาขึ้น
มา จิตใจมันโตขึ้นมา เห็นไหม มันก็เป็นมารยาสาไถ เราจะเป็นมารยาสาไถนะ เพราะถ้า
เด็กมันจะไร้เดียงสา

ความไร้เดียงसानะ มันคิดอย่างไร มันก็แสดงออกอย่างนั้น แต่พอเรามันโตขึ้น
มานะ นี่มารยาทสังคมนะ.. พูดอย่างนี้ไม่ได้.. มันสะท้อนคนอื่น คิดอะไรก็พูดออกมาไม่ได้

“คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง กระทำอย่างหนึ่ง นี่ใจมนุษย์”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในธรรม เห็นไหม มนุษย์นี้เป็นสัตว์
ประหลาด “คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง” จะพูดอย่างที่คิดไม่ได้ ถ้าพูดอย่างที่
คิดมันจะไปกระเทือนเขาหมดเลย

ทำไมถึงพูดอย่างที่คิดไม่ได้ละ เพราะมันคิดมาโดยอะไร เพราะมันคิดมาโดยกิเลส
ค้นหาความทะยานอยาก มันคิดจินตนาการของมันไป แล้วพูดออกมา

มันน่าเกลียดน่ากลัวไหม ความรู้สึกความนึกคิดของเราในหัวใจ มันน่าสะพรึงกลัว
ไหม ถ้ามันน่าสะพรึงกลัว เห็นไหม เราเห็นโทษของกิเลสไหม

ถ้าเราเห็นโทษของกิเลส เห็นไหม เรามีพ่อแม่มีแม่ เราพ่อแม่มีแม่เลี้ยงดูเรา มา เวลา
เราประพฤติปฏิบัติ เรามีครูบาอาจารย์ไหม ถ้าเรามีครูมีอาจารย์ เห็นไหม “พ่อแม่ครู
อาจารย์”

พ่อแม่ครูอาจารย์ก็เป็นเหมือนเรานี้แหละ เป็นเหมือนเราเพราะจิตใจท่านก็เป็นเหมือนเรานี้แหละ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นมนุษย์นะ เวลาออกประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ต้องพยายามตั้งสติ พยายามจะศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ไปทางไหนก็ไม่มีทางออก เพราะมนุษย์เหมือนกัน

มนุษย์เหมือนมนุษย์นี้แหละ คนเหมือนคน แต่ไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันที่อำนาจวาสนาว่ามีที่สร้างสมมาแตกต่างกัน ถ้าอำนาจวาสนาสร้างสมมาแตกต่างกัน เวลาจรตนิสัย ปฏิภาณไหวพริบของคน มันจะแสดงออกตรงนี้

ที่นี้เราเป็นมนุษย์ เราได้พบพระพุทธศาสนา เรามีความคิดอย่างไร เรามีความรับรู้อย่างไร เราจะหาทางออกให้ได้ หาทางออกเพราะอะไร เพราะมันน่าเบื่อหน่าย

คำว่า น่าเบื่อหน่าย คือผลของวิญญูะ การเกิดและการตายนี้เป็นเรื่องน่าเบื่อหน่ายมาก คูสิ คูทางสติของโลกเขา ทางวิชาการ เขาทำสติดี ทรัพย์สมบัติมีมากมีน้อยเท่าไร มีต่างๆ เขาก็ทำเป็นสติดีของเขา แต่มนุษย์เรา เวลามันเกิดมันตาย สติดีของมันที่มันเกิดมันตายมาที่ภพที่ชาติละ ชั่วๆ ซากๆ

เวลาเราเกิดมาเป็นคนทุกข์คนเข็ญใจ เราเห็นคนที่มีอำนาจวาสนา เขามีเงินทอง เขาก็อยากจะมีความสุขอย่างนั้น เราคิดว่าเรามีเงินทองอย่างเขาแล้วเราจะมีความสุขใจ แต่ไอ้คนที่มีเงินทองแล้ว เขาก็อยากจะเป็นเศรษฐีระดับโลก เขาก็อยากจะเป็นเศรษฐีมากขึ้นไปกว่านั้น เขาก็มองว่าคนที่มีเงินมากกว่าเขาจะมีความสุข เรามีเงินขนาดนี้ ไม่มีมีความสุขเหมือนคนที่มียมากกว่า เขาก็คิด เห็นไหม มันก็เป็นลูกระนาดไล่กันไปอย่างนี้ แต่นี่เป็นสติดีทางโลกนะ

แล้วสติดีทางใจละ ใจที่มันเกิด เราเคยเกิดเป็นเศรษฐีใหม่ เราเคยเกิดมาเป็นกษัตริย์ เป็นกษัตริย์ เราเคยเกิดมาเป็นสัตว์เดรัจฉาน เราเคยเกิดมาต่างๆ เราเคยเกิดใหม่ สติดีอันนี้ที่มันฝังอยู่ที่ใจนี้ มันไม่มีใครรู้ได้

ความดีงามในหัวใจของเรา จะมีใครรู้ได้ เห็นไหม มันเกิดโดยกรรม มันมีแดนเกิด เพราะมีโดยกรรมใช่ไหม แต่การทำคุณงามความดีของเรา ในปัจจุบันนี้เราจะมาทำคุณงามความดีของเราละ แล้วทำคุณงามความดีแบบธรรม ไม่ได้ทำคุณงามความดีแบบโลก

คุณงามความดีแบบโลก เห็นไหม คุณสิ คนมั่งมีศรีสุข เขามีแก้วแหวนเงินทองขึ้นมา แล้วเขาเสียสละออกมาเพื่อประโยชน์ของสังคมโลก คนนั้นก็เป็นคนดี นี่ไง เราเกิดมามีพ่อแม่ มีแม่ ถ้าเราทำบุญกุศลของเรา เราก็เป็นคนดี เรามีจิตใจเป็นสาธารณะจะเกื้อกูลเขา เราจะช่วยเหลือเจือจานโลกขนาดไหน เราก็เป็นคนดี นี่ก็คือดีแบบโลก ดีแบบโลกมันมองเห็นกันได้

เพราะมันมีดีแบบโลกนี้แหละ มันถึงจะมีดีแบบธรรม ถ้าเราไม่มีดีแบบโลกเลย จิตใจเราไม่เป็นสาธารณะ จิตใจเราไม่เจือจานใครเลย เราไม่มีทาน เราไม่มีศีล เราจะมาภาวนาอะไรกัน เพราะถ้ามันมีทานขึ้นมา เห็นไหม คนที่มีการเสียสละ มีการให้ทานขึ้นมา จิตใจมันเป็นสาธารณะ จิตใจมันคิดจะเอื้อเพื่อเพื่อแม่

ถ้าจิตใจมันเอื้อเพื่อเพื่อแม่ให้คนอื่นไป จิตใจมันจะเปิดกว้าง ถ้าจิตใจมันเปิดกว้างขึ้นมา เห็นไหม มีทาน มีศีล มีภาวนา นี่ไง ถ้ามีภาวนา เราจะภาวนากันเพื่ออะไร เห็นไหม คุณแก้วแหวนเงินทองของโลกเขา สถิติการเกิดและการตาย สถิติของโลกที่คนมีคุณงามความดี ประเทศชาติมีนายกคนที่เท่าไร รัฐไหนมีนายก มีประธานาธิบดีมากที่สุดคน ประธานาธิบดี ๑ ๒ ๓ ๔ มันก็ว่าไปอย่างนั้น สถิติเขาก็แขวนกันไว้อย่างนั้น

อันนี้มันเป็นสถิติเขาจดจารึกกันไว้ แต่ความรู้สึก ใจที่มันเกิดตาย.. เกิดตาย..นี่ สถิติมันอยู่ที่ไหน เราจะรู้ได้อย่างไร กรรมเป็นแดนเกิด เห็นไหม เราเกิดกับพ่อกับแม่นะ พ่อแม่นี้มีบุญกุศลกับเราละ กล่อมเกลี้ยงเลี้ยงดูเรามานะ สิ่งนี้มันเป็นเวรเป็นกรรมมา เห็นไหม “อภิชาติบุตร” บุตรที่ดีกว่าพ่อแม่ บุตรที่เสมอพ่อแม่เสมอแม่ บุตรที่ต่ำต้อยกว่าพ่อแม่

ในสมัยพุทธกาล มีทุกคตเจิญใจเป็นขอทาน ขอทานคนนี้ เกิดมาเป็นขอทาน เวลาท้องขึ้นมาไปขอทานแล้วไม่ได้กินเลย ไปขอใครก็ไม่ได้ ถ้าปากมาก ลูกในท้องนี้ทำให้

ลำบากมาก สุดท่ายแล้วนะ เวลาคลอออกมาแล้วนะ ถ้าอุ้มลูกไปขอทานจะไม่ได้กินเลย แต่ถ้าวางลูกไว้แล้วไปขอทาน กลับมายังพอได้บ้างนะ

ขอทานเด็กนี่แหละสุดท้ายตอนหลังออกบวช ทุกข์ ชีวิตนี้มันทุกข์ยากมาก ทำสิ่งใดก็ไม่ได้อย่างปรารถนาเลย บวชเป็นพระแล้วไปบิณฑบาต ก็ไม่มีใครใส่บาตร เขามองไม่เห็นเลย นี่เพราะกรรมของเขา กรรมเป็นแดนเกิด แต่สุดท้ายแล้วเด็กคนนี้ก็ก้าวมาเป็น บวชแล้วถึงที่สุดเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา เห็นไหม เวลาบิณฑบาตที่ไหนก็ไม่ได้กิน มันรำลือไปหมด เห็นไหม

มันขัดแย้งกัน ขัดแย้งว่าพระอรหันต์ ทำไมบารมีเป็นอย่างนี้ เวลาพูดถึงทางโลก เห็นไหม ไปบิณฑบาตก็ไม่ได้ เกิดมาในท้องของแม่ พอแม่ไปขอทานก็ไม่ได้กิน แล้วถ้าแม่อุ้มไปด้วยก็ไม่ได้ ต้องทิ้งลูกไว้ก่อน ไปขอทานกลับมาแล้วมาเจอจันกัน ตัวเองก็ได้กิน ลูกก็ได้กิน กินสิ่งที่พ่อแม่ขอทานมา

คูตี แต่เวลาออกบวชขึ้นมา ทุกข์จนเจ็บใจ เขาก็มีความอดทนของเขา เขาก็สู้ของเขา เพราะอะไร เพราะสถิติทางโลกเขามองกันด้วยวัตถุ ว่าใครร่ำรวยกว่ากัน ใครทุกข์จนเจ็บใจกว่ากัน

แต่ในการปฏิบัติ มันต้องเอาชนะตนทั้งนั้น เวลาปฏิบัติเราต้องเอาชนะตัวเราเอง ถ้าเราเอาชนะตัวเราได้ เราจะบังคับตัวได้ คูตี คูอย่างพระเรา เห็นไหม ถ้าเราบังคับตัวเราได้ เราอยู่ในศีลในธรรม สมบัติของพระ ศีลธรรมเป็นสมบัติของพระ สมบัติของโลกเขา แก้วแหวนเงินทองเป็นของโลกเขา แต่พระมีสิทธิมีได้แค่บริจาร ๘ เท่านั้น สิ่งใดที่ได้มาก็เป็นของของสงฆ์ สิ่งใดที่เป็นของบุคคลมา ถ้าบุคคลมีใจเป็นธรรม มันก็เป็นประโยชน์กับโลก เพราะอะไร เพราะว่าเรามีเท่านั้นเอง เราประกาศตนอยู่แล้วว่าเราเป็นนักพรต เราประพฤติปฏิบัติเพื่อจะเอาใจเราพ้นจากกิเลสให้ได้

ถ้าจะเอาใจเราพ้นจากกิเลสให้ได้ เราเกิดมาจากพ่อจากแม่นะ พ่อแม่เลี้ยงดูมาจิตใจเราอ่อนแอ จิตใจเราผู้ที่ประพฤติปฏิบัติบวชใหม่นี้มันจะเอาอะไรมาเลี้ยงใจเราล่ะ ใจเราจะเกิดบนอะไร เราจะเกิดมาจากไหน เราไม่มีที่เกิดเลยหรือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ เพราะด้วยอำนาจวาสนาบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้ววางธรรมวินัยไว้ให้เราก้าวเดินตาม

ถ้าเราก้าวเดินตามนะ คุณติ เราบวชมาด้วยญัตติจิตตุดตกรรม เราบวชมาด้วยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่วางธรรมและวินัย เราจะเป็นภิกษุใหม่ เราจะเป็นนักพรตใหม่ คุณติ เรามาอยู่วัดอยู่ด้วยกัน เพื่ออะไร ก็เพื่อจะตัดแปลงหัวใจของเรา แล้วหัวใจของเรามันจะเกิดมาจากไหนล่ะ มันจะเกิดมาจากไหน

สิ่งที่มืออยู่ แต่เรารู้เราหาของเราไม่เจอ คุณติ เขาจะทำงานหน้าที่อะไรแล้วแต่ เขาจะต้องมีเครื่องมือของเขา นายช่างเขาก็ต้องมีเครื่องมือของเขา แม้แต่ขอทานเขายังมีกะลาเลย แล้วเราปฏิบัติ เราจะเอาอะไรปฏิบัติล่ะ เราจะเอาอะไรเป็นเครื่องมือของเรา มันวิ่งว้างไปหมด มันไม่มีสิ่งใดจะจับต้องได้เลย มันเป็นนามธรรม

คำว่า นามธรรม นี้ร้ายกาจนัก สิ่งที่เป็นวัตถุ เห็นไหม ที่ว่าเป็นไตรลักษณ์ มันแปรสภาพของมันเป็นธรรมดา โลกนี้เป็นอนิจจัง สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา โลกนี้เป็นอนิจจัง เห็นไหม วัตถุมันเป็นอนิจจัง วัตถุมันแปรสภาพไป

สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ เป็นทุกข์เพราะอะไร เพราะมันไม่คงที่ มันแปรปรวน เราก็เห็นอยู่นี้แหละ วัตถุมันเปลี่ยนแปลงก่อน พอวัตถุมันเปลี่ยนแปลง เห็นไหม คุณติ ร่างกายของเรามันเปลี่ยนแปลงก่อน ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงก่อน แต่จิตใจเรามันยึดมั่น เห็นไหม

พอจิตใจเรายึดมั่น สิ่งใดเป็นอนิจจังสิ่งนั้นเป็นทุกข์ ทุกข์เพราะอะไร ทุกข์เพราะมันเปลี่ยนแปลงไป สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา อนัตตาเพราะอะไร เพราะมันแปรสภาพของมัน

สิ่งที่เป็นอนิจจัง เป็นทุกข์ ถ้าทุกข์มันเป็นอนัตตา สิ่งที่นามธรรม เห็นไหม มันลึกซึ้งกว่า จะบอกว่าสิ่งที่เป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นความแปรปรวน ที่เป็นไตรลักษณ์นี้ มันลึกซึ้งกว่าวัตถุมากมายนัก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดกับหลานพระสารีบุตรที่เขาภิษณกุญ เห็นไหม “ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งต่างๆ เธอไม่พอใจสิ่งใดๆ เลย เธอก็ต้องไม่พอใจอารมณ์ความรู้สึกของเธอด้วย”

เห็นไหม ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นอารมณ์ของคนเป็นวัตถุละ ทำไมเห็นความรู้สึก ความนึกคิด เป็นวัตถุขึ้นมาละ “ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งต่างๆ เธอก็ต้องไม่พอใจอารมณ์ความรู้สึกของเธอด้วย เพราะอารมณ์ความรู้สึกของเธอก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง”

อารมณ์มันเกิดไง อารมณ์มันเกิด เห็นไหม คูสติ จิตใจของเรานี้มันเป็นนามธรรม ถ้ามันไม่มีความนึกคิดมันจะแสดงตัวออกมาอย่างไร ถ้าเธอไม่พอใจอะไรเลย เธอมีความฟุ้งซ่านอยู่ “อารมณ์ความรู้สึกอันนั้นก็วัตถุอันหนึ่ง” ทำไมวัตถุที่เรามองเห็นอยู่ในปัจจุบันนี้ เห็นไหม สิ่งใดที่เป็นวัตถุ มันแปรสภาพตลอดเวลา สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา

แล้วสิ่งที่เป็นอารมณ์ความรู้สึกของเธอมันก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง มันก็เป็นอนิจจัง เหมือนกัน มันก็แปรสภาพของมัน แต่จิตใจเรามองไม่เห็น เพราะอะไร เพราะความรู้สึกเป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเราไปทั้งหมดเลย พอเป็นเราไปทั้งหมด เห็นไหม เรามองไม่เห็นเรานะ กิเลสก็เป็นเรา ความเพียรก็เป็นเรา เวลาจะนั่งทำความเพียร เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา พอเป็นเรา เราก็เดือดร้อน

แต่ถ้าด้วยความตั้งใจ ด้วยความเจตนาของเรา เห็นไหม เจตนาของเราที่เราจะค้นหา เราจะให้รู้จริง เพราะอะไร เพราะมันเป็นอนัตตาไง จิตใจเรามันเป็นอนัตตา พอจิตใจเราเป็นอนัตตาแล้วเราไม่มีสิ่งใดคู่แค้นเลย เพราะจิตเราเป็นอนัตตา เห็นไหม

เราเกิดมาจากพ่อกับแม่นะ แล้วถ้าเราเกิดในธรรม ถ้าเราไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งเลย มันเป็นอนาถา

สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา

มันอนาถาใหม่ ไม่มีที่ไปที่ไปเลย พ่อแม่หาไม่เจอ

เราไปอยู่กับครูบาอาจารย์นะ “พ่อแม่ครูอาจารย์” ท่านจะฝึกเราตรงนี้แหละ ฝึกเราขึ้นมาให้ไม่เป็นอนาถา

เราเกิดมา เห็นใหม่ คุณติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีพ่อไม่มีแม่นะ ตรีสรูเองโดยชอบ ความตรีสรูเองโดยชอบนี้จะเอาตำรา เอาผู้ชี้ นำ มาจากไหน ไม่มีพ่อไม่มีแม่ยัง ตรีสรูเองโดยสมกฎ โดยการคืนรน โดยการแก้ไข โดยการพิจารณา โดยการแยกแยะ โดยการค้นคว้า ตรีสรูเองโดยชอบแล้ววางกรรมวินัยไว้ ๕,๐๐๐ ปี

ดูตามประวัติศาสตร์สิ เมืองไทยมีมาเจ็ดร้อยกว่าปี ไม่ถึงแปดร้อยปี เมืองไทยนะ แล้วสองพันกว่าปี คุณติ คุณศาสนา ตั้งแต่อินเดีย ตั้งแต่ชมพูทวีป ตั้งแต่เมืองจีน สองพันกว่าปี เขาเก่าแก่มาขนาดไหน ความเก่าแก่อันนี้ เวลารัฐ เวลาชาติต่างๆ มันแปรสภาพไป มันก็เป็นสถิติ

เมื่อก่อนคุณติ คุณอย่างที่เขาไม่มีตำรับตำรา เขาพยายามไปอินเดียกันเพื่อจะไปรื้อค้นเอาตำรับตำรากันมา แล้วแปลกันมา อันนี้เราหวังว่าสถิติว่ามันจะถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง

พอปัจจุบันนี้ เห็นใหม่ การศึกษามันเจริญขึ้นมา ค้นคว้ากันมา แล้วพยายามค้นคว้าสิ่งนี้มาให้มันมีความถูกต้อง แล้วพอมานปฏิบัติ มันมีความสงสัยไหมล่ะ

ทฤษฎีถูกต้องหมด ทุกอย่างชี้เข้าสู่หัวใจหมด แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ด้วยความอนาถาของใจ ใจมันอนาถา ไม่มีพ่อไม่มีแม่ แต่เวลาครูบาอาจารย์เรานะ เอาข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา ให้มีพ่อบุญแม่ ให้มีที่ยึดมั่น

เวลามีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา เห็นใหม่ ฝึกสติขึ้นมา ธรรมทั้งหลายเกิดจากศีลธรรม แล้วศีลธรรมมันเป็นประเพณีวัฒนธรรม

คำว่าศีลธรรม ศีลคืออะไร ศีลคือข้อห้าม ศีล-อริศีล อริศีลคือความปกติของใจ ถ้าความปกติของใจ ถ้าใจมันตั้งมั่น ใจมันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน มันก็ไม่ต้องการสิ่งใดเลย แล้วมันตั้งมั่นหรือเปล่าละ มันยังไม่ได้ตั้งมั่น

ศีลธรรม จริยธรรมเป็นสมบัติของสังคม สังคมไทย เห็นใหม่ วัฒนธรรมของชาวพุทธเราก็บอกเป็นศีลเป็นธรรม แล้วตัวมันอยู่ที่ไหน ตัวของศีลธรรม ตัวความจริงมันอยู่ที่ไหน ถ้าตัวความจริงมันอยู่ที่ไหน ตัวความจริงมันสัมผัสได้อย่างไร นี่ไง โอปนยิโก เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาคุณธรรม แล้วใจมันเป็นธรรมจริงหรือเปล่า ใจมันปล่อยวางจริงหรือเปล่า

นี่ไง แดนเกิดของธรรม มันต้องมีหลักมีเกณฑ์มา

ถ้ามีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา จิตมันจะมีสติปัญญาขึ้นมา มีสติปัญญาเพราะเหตุใด เพราะเราใคร่ครวญค้นคว้า คูสติ เวลาเราเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา เขาจะบอกว่า เราจะป่วยอะไร เราเจ็บไข้ได้ป่วยมาจากไหน

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่า สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ เราก็มองมาจากข้างนอก วัตถุมันก็อนิจจัง ความรู้สึกนึกคิด เห็นใหม่ อารมณ์มันก็เป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ แล้วทุกข์จริงหรือเปล่า ถ้าทุกข์จริงขึ้นมา นี่ไง มันมีสติ มีปัญญาให้เราค้นคว้าตัวเราเอง ถ้าค้นคว้าตัวเราเอง “จิตแก้จิตนะ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปแสดงธรรม ธรรมจักร เห็นใหม่ แล้วพระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมนะ “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ”

นี่ไง พระอัญญาโกณฑัญญะได้ฟังธรรมอันนั้น ได้ฟังธรรมเพราะเหตุใด ฟังธรรมเพราะเวลาที่พระอัญญาโกณฑัญญะและปัญจวัคคีย์ได้อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าอยู่ ๖ ปี การอุปฐาก เห็นใหม่ คือเหมือนเราประพฤติปฏิบัติมาด้วยกัน ถึงมีหน้าที่อุปฐากอยู่แต่ก็ได้ทำความสงบของใจ ทำหลักเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อจะหาทางออกให้ได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ เห็นใหม่ “ทเวเม ภิกขเว ทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ” เพราะพระปัญจวัคคีย์ฟังใจมาก ฟังใจว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าละทิ้งจากความเพียร แล้วไปฉันอาหารของนางสุชาดา เหมือนกับไปมักมากในกิเลสตัณหาทะยานอยาก จิตใจมันก็เลยต่อด้านอยู่

“ทเวเม ภิกขเว ทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ” อตถกิลมถานุโยค การทรมานตนก็เป็นความลำบากเปล่าอันหนึ่ง ความเสพสุขมันก็เป็นโทษอันหนึ่ง ความเสพสุข กามสุขัลลิกานุโยค เห็นใหม่ มัชฌิมาปฏิปทา มันไม่มีอยู่ในโลกนี้ เพราะมัชฌิมาปฏิปทามันก็เป็นเรื่องของกิเลสทั้งนั้น

ดูสิปัจจุบันนี้ มัชฌิมาปฏิปทาแล้วมันมัชฌิมาปฏิปทาของใคร มัชฌิมาปฏิปทาของกิเลสใจ แต่เวลาเราจะมัชฌิมาให้ลงกับความรุ่มเย็นเป็นสุข มันมัชฌิมาไม่ได้ มันมัชฌิมาเพราะอะไร เพราะกิเลสเป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรา มันเถลไถไปหมด

นี่ไง เด็กกำพร้า จิตกำพร้า ทั้งๆ ที่มีเวรมิกรรม สร้างกรรมมานะ เรามีพ่อแม่ จิตนี้มันต้องมีกรรมเป็นแดนเกิด มันถึงได้มาเกิดเป็นเรา เป็นมนุษย์ที่นั่งอยู่ที่นี่ มันยังกำพร้าทั้งๆ ที่มีธรรมวินัยนะ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มี

เรามีกรรมและวินัยนี้อยู่ มันกำพร้าเพราะอะไรละ มันกำพร้าเพราะว่าเราไม่จริงขึ้นมาเอง ถ้าเราจริงขึ้นมา เห็นใหม่ นี่ไง เกิดจากพ่อจากแม่ เกิดจากศีล เกิดจากกรรม เกิดจากสติปัญญาของเรา ถ้าเกิดจากสติ เห็นใหม่ สติมันเกิดขึ้นมา มันจะก่อร่างสร้างตัวของมันขึ้นมา

สติ เห็นใหม่ จิตที่มันจับต้องไม่ได้ จิตที่มันรับรู้ไม่ได้ จิตที่เป็นนามธรรมนี่แหละ แล้วเราเองก็ตะครุบเงากันอยู่ ตะครุบว่ากลัวมันจะผิดไปอย่างโน้น กลัวจะผิดไปอย่างนี้ นี่

มันเหมือนเด็กก่อนตา คูตี ไม่ได้พูดแบบคุณนะ เราพูดแบบเทียบเคียงให้เห็นเป็น
บุคลาธิษฐาน

เราไปดูเห็นใหม่ ที่เลี้ยงเด็กกำพร้า คูตี มันเศร้าสร้อยหงอยเหงาแค่นั้น น่าสงสาร
นะ น่าสงสารชีวิตเขา แต่เด็กกำพร้าถ้าเขามีการส่งเสริมขึ้นมา เวลาเขาจบการศึกษาก็เป็น
ผู้ใหญ่ขึ้นมาได้นะ อยู่ที่อำนาจวาสนาของคน แต่เราดูโดยภาพรวม เราไปดูเด็กก่อนตา เด็ก
กำพร้าที่เขาอยู่ในที่เลี้ยงสาธารณะ เห็นใหม่ มันทั้งหงอยทั้งเหงา ทั้งว่าทั้งเหว มีแต่ความ
ทุกข์ไปหมดเลย มันไม่เหมือนกับมีพ่อแม่เลี้ยงดู ถ้ามีพ่อแม่เลี้ยงดู เด็กมันก็ยังไปตาม
อำนาจวาสนาของเด็ก

จิตใจของเรามันอนาถา แล้วบอกว่า “พุทธพจน์ พุทธพจน์” อ่างอิงหมดเลย แล้ว ตัว
มันเองก็ทุกข์ ตัวมันเองก็ไม่ว่าจะหันซ้ายหันขวา มันก็ยังอนาถา

เห็นใหม่ เราเกิดจากพ่อจากแม่มาเป็นมนุษย์ ธรรมจะเกิดก็เกิดจากศีลจากกรรม
เกิดจากศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามันเกิดจาก ศีลสมาธิ ปัญญา เห็นใหม่ พอมันเกิดขึ้นมา ศีล
สมาธิ ปัญญา มันมาจากไหนละ ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นอริยสังขะใหม่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ
มรรค

มรรคญาณ สิ่งที่เป็นมรรคญาณ จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสังข จิตที่มันชำระกิเลส
ขึ้นมา มันมีพ่อแม่แม่กล่อมเกลี้ยงเลี้ยงดูมา สิ่งทีกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงดูมา มันเลี้ยงดูด้วยอะไรละ
มันเลี้ยงดูด้วยสังขธรรม สังขธรรมนี้เป็นความจริงอันหนึ่ง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ก็อะไร ก็อริยสังข พุทธศาสนา
หัวใจของศาสนา คืออริยสังข ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ ละด้วยนิโรธ เกิดจากมรรคญาณ นี่ไง มันจะเกิด
จากที่นี่ มันจะเกิดจากศีลธรรม มันจะเกิดจากมรรคญาณ ศีล สมาธิ ปัญญา

“ศีล สมาธิ ปัญญา มันจะเกิดขึ้นมาได้เอง” นี่เราคิดกันผิดนะ เราคิดว่าเราตรัสรู้
ธรรม แล้วเราจะรู้จัก ศีล สมาธิ ปัญญา

ไม่ใช่ ต้องเกิดจากการที่เราฝึกฝน เรามีการกระทำ มันต้องมี ศีล สมาธิ ปัญญา ก่อน มรรคญาณที่มันชำระล้างกิเลสแล้ว จิตใจเราถึงพ้นออกไปจากกิเลส การพ้นออกไปจาก กิเลส นี่ไง พ่อแม่ไง ผลงานของเรา เห็นไหม นี่ไงผล คือผลที่ผ่านการกระทำ ถ้าการกระทำ ถูกต้อง

คุณ พ่อแม่ที่ดี เขาเลี้ยงลูกของเขา เขาถนอมรักษาขึ้นมา เขาจะไม่บังคับ เขาจะให้ ลูกของเขาเติบโตขึ้นมาด้วยสติปัญญาของเขา

แต่ถ้าไปดูพ่อแม่บางคน พ่อแม่ที่ใจของเขาเห็นแก่ตัว เขาเอาลูกไปหาผลประโยชน์ เขาเอาลูกไปค้าของผิดกฎหมาย เขาเอาลูกไปทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย เพื่อจะให้ได้สิ่งนั้นมา ให้กับพ่อแม่เขาได้ใช้ประโยชน์ในปัจจุบันนี้ในปัจจุันเครื่องอาศัย

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ศีลธรรม คุณี เวลาประพฤติปฏิบัติ ขึ้นมา สติ ศีล สมาธิ ปัญญา มันเป็นเรื่องใหม่ ถ้ามันเป็นจริงมันก็เป็นสัมมาสมาธิ มันเป็น สัมมาทิฐิ มันเป็นความเห็นที่ถูกต้อง ถ้ามันเป็นสิ่งที่เราไม่รู้เราเห็นของเรา เรามีการกระทำ เรา

แต่พ่อแม่ที่เอาเปรียบลูก พ่อแม่ที่ทำลายลูก มันเป็นเรื่องใหม่ นี่ไง เราสร้างของเราขึ้นมา เราปฏิบัติของเราขึ้นมาแท้ๆ เลย ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นมิจฉาสมาธิ มิจฉาสติ ทำให้ จิตใจนี้เศร้าสร้อยหงอยเหงาน่า ให้จิตใจนี้อยู่ในอำนาจของกิเลสตัณหาทะยานอยาก แล้วอ้าง ว่านี่เป็นธรรมนะ

สิ่งที่เป็นธรรม ถ้าเป็นธรรมทำไมทำให้จิตใจของเราไม่พัฒนา จิตใจของเราไม่ก้าว เดินขึ้นไป จิตใจของเราไม่เป็นธรรมขึ้นมาละ เห็นไหม เราเกิดจากพ่อจากแม่ เกิดจาก ศีลธรรม จริยธรรม เกิดจากความเป็นจริง แต่ถ้ามันเกิดจากมิจฉา ด้วยความเห็นผิด เพราะ กิเลสมันพลิกแพลงขึ้นมา

การเป็นพ่อเป็นแม่มันก็เป็นวัยใช่ไหม วัยเจริญพันธุ์ถ้ามีครอบครัวก็มีลูกมีหลานมี เหลนมีเต้าขึ้นมา นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นจริงขึ้นมา ถ้าจิตใจมันสมควร จิตใจมันเป็น ศีล

สมาธิ ปัญญา ขึ้นมาตามความเป็นจริง มันจะมีผลไง มันจะทำให้จิตใจนี้มันมีหลักมีเกณฑ์
ขึ้นมา

เรากำหนดพุทโธก็ได้ เอาปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ ทำความสงบของใจขึ้นมา มัน
เหมือนเลี้ยงลูกนะ

ศีล สมาธิ ปัญญา มันเลี้ยงหัวใจเรานะ มันพัฒนาหัวใจของเราขึ้นมา เห็นไหม มันมี
ผลตอบแทนขึ้นมา ผลตอบแทนอันนี้มันเป็น อัตตาหิ อัตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน มัน
เป็นความจริงไง พุทธศาสนาให้ความสำคัญตรงนี้มาก พุทธศาสนาไม่พูดถึงสิ่งภายนอก

แต่สิ่งภายนอกนี้มันเป็นเรื่องของวิญญูะ มันมีจริงไง สิ่งภายนอกอยู่ในผลของ
วิญญูะ แล้วจิตใจนี้มันหมุนไปในวิญญูะ เราอยู่กับสังคม มีครอบครัว มีลูกมีหลานมีเหลนใช้
ไหม แต่แล้ว แต่ละจิตก็ต้องแก้จิตของตัวเอง

นี่ก็เหมือนกัน   สิ่งที่ว่า   เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ เห็นไหม เวลาพระสารีบุตร พระโมค
คัลลานะ เอตทัคคะ ๘๐ องค์ ความถนัดของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ดูพระโมคคัลลานะสิ
มีฤทธิ์ในการเผยแผ่ศาสนา พระสารีบุตรมีปัญหาในการแสดงธรรมเพื่อให้เกิดคิดต่างๆ เขา
ซาบซึ้งในธรรมของเขา เขาก็จะมีโอกาสของเขา เขาซาบซึ้งขึ้นมาเขาจะหาทางออกของเขา
พระโมคคัลลานะท่านมีฤทธิ์มีเดชต่างๆ ทำให้เห็นประโยชน์ในพุทธศาสนา นี่เป็นผลของ
วิญญูะ

นี่ก็เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกว่า ธรรมของเรานี้ให้เลี้ยง
หัวใจของเรา แก้ไขหัวใจของเรา

แล้วเรื่องของ การเกิดและการตาย เรื่องของวิญญูะมันมีจริงหรือเปล่า มันมีจริง มัน
เป็นจริงตามนั้นจริงๆ

เป็นจริงตามนั้นจริงๆ ต่อเมื่อเราเป็น ถ้าเราเกิดมา จะเป็น เทวดา อินทร์ พรหม เราก็เคยเป็นมาเหมือนกัน ปัจจุบันนี้เราเกิดมาเป็นมนุษย์ ปัจจุบันนี้เราประพฤติปฏิบัติของเรา ปัจจุบันนี้เราจะรู้ก้อนของเรา มันถึงต้องแก้เข้ามาในหัวใจของเรา

ถ้ามันแก้หัวใจของเรา เห็นไหม ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา แล้วมันจะรู้เห็นสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาจากจิต อันนั้นมันเป็นสิ่งที่จิตมันออกไปคิกคะนองตามแต่อำนาจาสนา

นี่ไง ในการประพฤติปฏิบัติ ถ้าพ่อแม่ที่ดี พ่อแม่มีสติมีปัญญาที่ดี จะรักษาจิตของเราให้ดี ถ้ารักษาจิตแล้วจิตมันคิกคะนองขึ้นมา เวลาสงบขึ้นมา มันรู้เห็นสิ่งต่างๆ มันเกิดนิมิตต่างๆ อันนั้นก็อันหนึ่ง

แต่ถ้ามันสงบโดยเป็นสัมมาสมาธิ จิตมันสงบเข้ามา มันปล่อยางเข้ามา มันเป็นหลักเป็นเกณฑ์เข้ามา อันนี้มันเข้ากับสัมมาสมาธิ เห็นไหม ถ้าเข้ากับสัมมาสมาธิ เพราะเราต้องการสิ่งนี้ เราต้องการศีล สมาธิ ปัญญา

ถ้าเกิด ศีล สมาธิ ปัญญา ขึ้นมา เราแก้ไขเรา เราย้อนกลับมา ย้อนกลับมาชำระล้าง ถอดถอน ดึงอุปทานของใจออกมา ชำระล้างออกมาให้ผ่อนคลายออกไป สิ่งนี้ต่างหาก เห็นไหม ถ้าการทำอย่างนี้ นี่ไง เกิดจากพ่อจากแม่ เกิดจากศีล สมาธิ ปัญญา

การที่จิตมันจะเกิดขึ้นมาจากศีล สมาธิ ปัญญา มันมีการกระทำ เหมือนเราคลาย เห็นไหม เราผ่อนคลายสิ่งต่างๆ เราจางคลายในความยึดมั่นถือมั่นของใจ ใจมันจะผ่อนคลายของมันออกมา

ถ้ามันผ่อนคลายของมันขึ้นมา เรารู้เราเห็นของเราเองนะ มันเป็นปัจจัยตั้ง สัมพันธวิโค จิตนี้รู้ จิตนี้ถ้ามันเศร้า มันหมอง มันทุกข์ มันยาก เราก็รู้ของเรา แต่มันหาทางออกไม่ได้ เราจะพยายามหาทางออกอยู่

ถ้าคนมีสติปัญญาขึ้นมา มันจะรับรู้ของมันว่าสิ่งนี้เป็นความทุกข์ เบื่อหน่ายมาก สติติของโลกก็เป็นสติติของโลกเขา แต่สติติของเรา เห็นไหม จิตใจของเรามันได้ซับซ้อนขึ้นมา เราเคยเกิดเคยตายมาทั้งนั้น เราเคยเป็นมาแล้วทั้งนั้น

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกว่า เราเป็นญาติกันโดยธรรม เราเกิดเราตายเสมอกัน เพียงแต่ว่าเวลาเกิดเวลาตายภพชาติใดก็ผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ต่างๆ ขึ้นมา

ทีนี้ถ้ามันผลัดเปลี่ยนกัน แต่เวลาผลัดเปลี่ยนขึ้นไปแล้ว มันก็ผูกโกรธ มันก็ทำแต่ความเจ็บช้ำน้ำใจต่อกัน มันก็สร้างเวรสร้างกรรมต่อกันไป แต่ถ้ามันทำคุณงามความดีต่อกัน เจือจานต่อกัน เห็นไหม มันก็คู่สร้างคู่สม คู่ทุกข์คู่ยาก คู่ล้างคู่ผลาญ มันเป็นมาของมันอย่างนั้น ถ้ามันเป็นของมันอย่างนั้น เรามีสติขึ้นมา เวลาเราทำวัตรสวดมนต์ขึ้นขึ้นมา เห็นไหม ขอให้มีความสุขเป็นสุขเกิด อย่าได้เบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย

ถ้ามีสติปัญญา มันคิดอย่างนี้ได้ แต่ถ้าไม่มีสติปัญญาละ มันก็ยังสร้างเวรสร้างกรรมสร้างความเจ็บช้ำ นี่ใจกรรม คุณิ เราทำความเจ็บช้ำให้คนอื่นต่างๆ มันจะเป็นผลกรรมทั้งนั้น

แล้วเวลาในวงปฏิบัติเรา ถ้าภิกษุ หมู่สงฆ์ มีความเสมอกัน มีความเห็นเสมอกัน เห็นไหม สัปปายะ ๔ เรื่องนี้หาได้ยากมาก หมู่คณะมีความเห็นเสมอกัน สถานที่ที่เป็นสัปปายะ อาหารเป็นสัปปายะ ครุบาอาจารย์เป็นสัปปายะ สัปปายะ ๔ นี้หาได้ยากมาก

ทีนี้ในการประพฤติปฏิบัติ สิ่งที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันมีทิวฐิเสมอกัน มีความเห็นเสมอกัน การปฏิบัติมันก็ปฏิบัติได้ง่าย สิ่งนี้มาจากไหน สิ่งนี้เกิดจากเวรจากกรรมเรามาจากไหนกัน แล้วเรามาพบกันอย่างไร

ฉะนั้นสิ่งที่เป็นเปลือกๆ ภายนอก เราวางไว้ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะย้อนกลับเข้ามาในหัวใจของสัตว์โลก มันมีคุณค่ามาก ไม่มีสิ่งใดสัมผัสธรรมได้ กระดาษสัมผัสธรรมไม่ได้หรอก กระดาษมันจดจารึกตัวอักษรได้เท่านั้น

ศีล สมาธิ ปัญญา มันอยู่ในหัวใจ หัวใจถ้ามันเป็นขึ้นมา เห็นไหม “แดนเกิด” เกิดจากศีลจากธรรม ถ้าเกิดจากศีลจากธรรม แล้วต้องถนอมรักษา ถนอมรักษาไปจนกว่ามันจะมีความเข้มแข็ง

คุณะ ทางการกีฬา ทางการศึกษา เขาจะหาข้างเผือกกัน เขาต้องการปั้นข้างเผือกให้เป็นประโยชน์กับสังคม เขาหากันมา แล้วเวลาเขาเอามาทำ มันจะเป็นได้แบบที่เขาปรารถนาไหมล่ะ มันก็เป็นได้บ้าง เป็นไม่ได้บ้างใช่ไหม

นี่ก็เหมือนกัน เราจะหาหัวใจของเรา เราจะหาข้างเผือก เราจะหาคุณงามความดีของเรา ถ้าคุณงามความดีทางโลก เห็นไหม เราสู้เขาไม่ไหว ยิ่งสถิติ เขาหากันได้มากมายขนาดไหน เราทุกข์จนเจ็บใจ อันนั้นเราก็เกิดมา เราก็มีปัจจัยเครื่องอาศัยพอสมควรแก่ตัวเรา

ทีนี้เราจะหาคุณงามความดีของเรา เหมือนถ่านหิน เหมือนแร่ต่างๆ เขาต้องขุดค้นของเขาเพื่อเป็นธุรกิจของเขา แต่เราจะขุดค้นหาคุณงามความดีของใจเรานี้ ใจที่มันสัมผัสธรรม เวลาที่มันทุกข์ ใจสัมผัสเต็มที่แล้ว ความทุกข์นี้ไม่ต้องบอกกันนะ ลองเอาหันหน้าเข้าหากันแล้วระบายความทุกข์ออกมา จะฟังไม่หว่าดไม่ไหวเลย

ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง มันเป็นความจริงอย่างนี้ คนเราเกิดมาเผชิญกับอันนี้ แม้แต่ขบถายมันก็เป็นความทุกข์แล้ว เพียงแต่ว่ามันเป็นความเคยชิน มันเป็นความสัตยชาติญาณ พอเรานั่งนานเราก็ต้องเปลี่ยนท่า อิริยาบถ ๔ มันบังสัจธรรมไว้ ด้วยสัตยชาติญาณ ด้วยความเป็นจริง เพียงแต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราก็เผชิญกับความจริงของมัน เห็นไหม นั่งสมาธิ เดินจงกรม ครึ่งวันก่อนวัน มันเป็นจริงขนาดไหน สิ่งทีอิริยาบถมันบังของมันไว้

ฉะนั้น ถ้าเราตั้งใจของเรา เราทำของเราขึ้นมา ให้หัวใจมันเข้มแข็งขึ้นมา ให้เห็นตามความเป็นจริง มันเจ็บมันปวดจริงหรือ มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ หรือ ทุกอย่างเป็นจริงหรือ

ถ้ามันมีแดนเกิด เห็นไหม พอมันเกิดขึ้นมา จิตใจมันเข้มแข็งขึ้นมา จิตใจเข้มแข็งจากการประพฤติปฏิบัติ จิตใจเข้มแข็งจากการฝึกหัด

ถ้ามีการฝึกฝน ถ้ามันเข้มแข็งขึ้นมา มันเริ่มมีลักษณะของมันขึ้นมา แล้วมันจะสงบตัวลงได้

ถ้ามันไม่สงบตัวลง เราก็ใช้ปัญญาของเรา ถ้าบอกว่าจิตสงบแล้วเป็นวิปัสสนาเลย มันไม่ใช่ เพียงแต่เป็นพื้นฐานของเรา

ถ้าจิตสงบ เราทำความสงบของใจเข้ามา ปัญญามันจะเกิด ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมา มันใคร่ครวญสิ่งต่างๆ ด้วยความอ่อนแท้ มันพิจารณาสิ่งต่างๆ มันพิจารณาด้วยความปลอดเปลื้อง มันพิจารณาแล้วมันมีความสุข ความพอใจ มันมีความขยันหมั่นเพียร แต่ถ้าจิตมันไม่สงบ มันเหมือนเอาหัวชนภูเขาอะ ทุกข์ยากไปหมดเลย แล้วก็เหยียบย่ำตัวเองนะ “เราทำไม่ได้.. เราทำไม่ได้..” มันน้อยเนื้อต่ำใจไปตลอดเลย

แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นมนุษย์ ครูบาอาจารย์เราก็เป็นมนุษย์ เราก็เป็นมนุษย์ ถ้ามนุษย์ทำได้ ทำไมเราจะทำไม่ได้ ถ้ามนุษย์ยังทำกันได้อยู่ทำไมเราเป็นคนที่ไม่สามารถอดทนได้นั้นเชียวหรือ เราถึงทำอะไรไม่ได้เลย

ถ้ามนุษย์ทำได้ เราก็ควรจะทำได้ แต่ถ้าเป็นผู้ที่มีอำนาจวาสนานะ ถ้ามนุษย์ทำได้ เราก็ต้องทำได้ ถ้าเราทำได้นะ ทำได้มาจากไหน ครูบาอาจารย์ท่านนั่งสมาธิ เดินจงกรม เราก็ทำของเราไป ถ้าเรานั่งสมาธิ เดินจงกรมของเราด้วยสติด้วยปัญญา ด้วยความเป็นจริงนะ ถ้ามันจะมีความผิดพลาดก็เป็นเรื่องธรรมดา

เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในธรรม ถ้าเรามีความหมั่นเพียรของเราโดยเสมอต้นเสมอปลาย เจ็ดวัน เจ็ดเดือน เจ็ดปี อย่างน้อยจะได้เป็นพระอนาคา ถ้าถึงที่สุดก็เป็นพระอรหันต์ได้

เจ็ดวัน เจ็ดเดือน เจ็ดปี.. เจ็ดปีนี่เราตั้งสติ ตั้งใจของเรา เดินจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนาด้วยความมุมานะบากบั่น เราทำไม่ได้หรือ แล้วเวลาเราลุยไฟ ลุยทุกข์ลุยยากมาในวัฏฏะ เราลุยมาไม่มีต้นไม่มีปลาย ทำไมเราผ่านมาได้

แล้วบอกว่ามันจะตาย เวลาบอกว่าจะตายแล้วนะ ทำอะไรก็จะตายแล้วนะ แล้วเวลาเกิดตายๆ ทำไม้มิ่งไม่ตายจริงๆ ซะที ไม่มีตายหรือก ถ้ามันเกิดตายจริง เราจะไม่นั่งอยู่ที่นี่หรือก สิ่งที่เรามานั่งอยู่ที่นี่ มันมาจากไหน มันก็ตายไม่จริง มันตายโดยสมมุติ ตายโดยเวร โดยกรรม ตายโดยภพชาติ แต่จิตมันไม่ตาย

ภพชาตินี้มันตาย เกิดเป็นมนุษย์ก็ตาย เกิดเป็นเทวดาก็ตาย เกิดเป็นอินทร์เป็นพรหมก็ต้องตาย ถึงลงนรกอเวจีพอมหาอายุขัยก็ต้องขึ้นมา ไม่มีอะไรตายสักอันเลย แต่มันเป็นมิติ มันเป็นสถานะของจิตนี้ที่ไปเกิดในวัฏฏะ แต่ตัวจิตมันไม่เคยตาย

แล้วพอมานั่งปฏิบัติปฏิบัติ ก็บอกว่า มันจะตาย.. จะตาย.. แล้วมันก็ไม่เคยตายสักที ตายหลอกๆ ตายปลอมๆ หลอกให้ตาย พอหลอกให้ตาย เราก็ล้มลุกคลุกคลาน เห็นใหม่ แต่ถ้ามันตายจริง คุณิ เรามีสติปัญญาขึ้นมา จนมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา แล้วเราวิปัสสนาของเรา เราใช้ปัญญาของเรา อวิชชามันอยู่ไหน มารที่มันครอบคลุมอยู่ไหน ไอ้ตัวนี้แหละมันตัวพาเกิดพาดตาย แล้วเราใคร่ครวญของเราขึ้นไป จิตที่มันเห็นผิคนี่มันเห็นผิคนั้นอะไรผิคนั้นขึ้นมา

คุณิ คุณเศรษฐี เห็นใหม่ เศรษฐีชี้เหนียวมีเงินมีทองนะ โอ้โฮ.. ไม่เคยใช้สอยเลย เก็บไว้อย่างดีเลย เก็บไว้เพราะนึกว่าจะเป็นสมบัติของตัวเอง แต่ตายเปล่า สมบัตินี้ลูกหลานเขาเอาไปใช้ ตัวเศรษฐีได้แต่กองทุกข์

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจมันบอกว่ามันเข้าใจธรรม นี่ไง เศรษฐีธรรม เศรษฐีชี้เหนียว นุ่นก็ของกู นีของกู โดยจิตใจสำนึก แล้วบอกว่าเป็นธรรม ศึกษาแล้ว ธรรมะก็ของกู ทั้งๆ ที่เวลาพิจารณาไป นุ่นก็ของกู นีก็ของกู ธรรมะก็ของกู แล้วมันเป็นจริงหรือเปล่านั้น

มันเป็นจริงเพราะเศรษฐีชี้เหนียวนั้น เศรษฐีชี้เหนียวนั้นมันใช้ไม่ได้ประโยชน์สิ่งใดเลย นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตใจมันปฏิบัติไป โนนก็ของเรา ธรรมะก็เป็นอย่างนั้น รู้ไปหมดเลย เศรษฐีชี้เหนียว มันไม่เป็นจริง

จิตที่ว่าของกูฯ ที่มันอวดรู้ธรรม มันไม่มีหลักมีเกณฑ์สิ่งใดเป็นประโยชน์กับมันเลย มันแต่่า
 ทารก มันเป็นไอ้แต่่าตาบอด ไอ้จิตของเราเนี่ยแหละ ไม่ต้องไปว่าคนอื่นเลย คนอื่นก็เรื่องของ
 เขา แต่จิตของเรา เราไม่รู้ของเรา เพราะเราไม่รักษาใจของเราเอง มันถึงปล่อยให้อนาถาไป

เวลาเราไปมองเด็กอนาถา คนโน้นทุกข์จนเจ็บใจ แต่ไอ้ใจอนาถาของเรานี้กลับไม่
 รู้จัก ย้อนกลับมาดู ตั้งสติขึ้นมาละ กำหนดพุทโธหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ต้องกลับมาที่นี้
 ถ้าไม่กลับมาที่นี้ มันเป็นกิริยา สิ่งทีทฤษฎี มันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
 เจ้า จะรู้มากหรือน้อยขนาดไหน ของกูฯ ไม่ใช่สักนิด แต่ถ้ามีสติตั้งขึ้นมา มีความรู้สึกรู้ขึ้นมา
 นั่นละใช่

นี่ละที่เกิดแห่งธรรม ถ้าธรรมมันมีที่เกิด มันมีที่รับรู้ มีความสัมผัส มันมีสังขตัญญูโก
 มันมีความเป็นไป เนื้อหาสาระข้อเท็จจริงมันอยู่ที่นี้ การศึกษามากน้อยแต่ไหน ก็ศึกษา
 มาเพื่อปฏิบัติ เพื่อเหตุนี้แหละ การศึกษามากน้อยก็เพื่อมีสติปัญญา เพื่อจะค้นคว้าเข้ามาที่
 ใจ เขาไม่ได้ศึกษามาเพื่อเป็นของกู ของกู ไอ้เศรษฐีชี้เหนียว มีเงินก็ไม่รู้จักใช้ เกิดมาพบ
 พระพุทธศาสนา พบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ไม่ได้เป็นประโยชน์กับ
 ใครเลย ของกู ของกู อยู่โน้นแหละ แล้วคนพูดผิดไปจากกูก็ไม่ได้ด้วยนะ

อาหารแต่ละภูมิภาคต่างๆ ถ้าเขาจะกิน เขาจะใช้ของเขา ด้วยความเป็นจรตนิสัย
 ของเขา ก็เรื่องของเขา เขามีความสุขของเขา ที่นี้ในการประพฤติปฏิบัติ มันมีความแตกต่าง
 หลากหลาย จิตของคนเกิดมา มันมีพันธุกรรมของมัน การกระทำของมัน มันถึงแตกต่าง
 หลากหลายใช่ไหม

ถ้าแตกต่างหลากหลาย ครูบาอาจารย์ที่ท่านรู้เป็นความจริง สงบก็คือสงบ ถ้าสงบ
 ขึ้นมาแล้วมีปัญหาขึ้นมา พอมีปัญหาขึ้นมามันใคร่ครวญของมันนะ “โอ้โฮ ทำไมเอ็งโง่
 ขนาดนี้ๆ ทำไมเรามีคบอดขนาดนี้ ทำไมครูบาอาจารย์ท่านปล่อยวางของท่านได้ ทำไมท่าน
 ทำของท่านได้”

นี่คือความจริงของเราทั้งนั้นนะ ความจริงคือขันติธรรม ความอดทน ความขันติ
 ธรรม อดทนจนหัวใจมันใคร่ครวญ อดทนนะ แต่เวลาเราเจอเหตุการณ์ที่เผชิญหน้า เราไม่มี

ชั้นดีธรรม เราลูกหนี เราไม่สู้ เราไม่พิจารณา เราไม่ใคร่ครวญสิ่งใดเลย แคนเกิดมันอยู่ตรงนั้นแหละ แคนเกิด ตรงที่ได้ต่อสู้กัน

ข้างเผือกมันจะเป็นข้างเผือกจริง เวลามันเข้าสู่สงคราม มันไม่กลัวธนู ไม่กลัวคม หอกคมดาบของข้าศึก มันจะพาเจ้านายของมันฝาดงเข้าไปเพื่อจะพ้นจากวิกฤติอันนั้นไป

เวลาเราทำความสงบของใจ เห็นใหม่ เราจะพาใจของเราให้มันผ่านวิกฤติของมัน ถ้าผ่านวิกฤติของมันนะ “ทำไมเอ็งกลัวนัก ทำไมเอ็งทุกข์ยากนัก ทำไมเอ็งไม่กล้าเผชิญความจริงนัก ทำไมเอ็งไม่ใคร่ครวญของเอ็งเลย” นี่มันพาใจของมัน

ข้างเผือก มันจะพาเราเข้าไปสู่ชัยชนะ นี่ก็เหมือนกัน การประพฤติปฏิบัติของเรา มันจะเกิดความเป็นจริงของมันขึ้นมา ถ้ามันเกิดความเป็นจริงของมันขึ้นมา เห็นใหม่ ความจริงกับทางวิชาการมันแตกต่างกัน ทางวิชาการมันเป็นทรัพย์สินสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรัพย์สินสมบัติของชาติ

เราเป็นคนไทย เรามีสิทธิไปที่ไหนก็ได้ในประเทศไทยนี้ ถนนหนทางที่ใช้ขึ้นมาโดยอำนาจรัฐนี้ เขาใช้เพื่อเป็นประโยชน์กับสังคม มันเป็นสมบัติของชาติ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ก็เป็นสมบัติของชาวพุทธ แต่ความเป็นจริงที่จะเกิดขึ้นมาละที่จะเป็นสมบัติของเราขึ้นมา ถ้าเรารู้จักจับจ่ายใช้สอย เราจะไม่เป็นเศรษฐีขึ้นเหินยว ของกูๆ ของกูแล้วไม่รู้อะไรเลย แต่ถ้าเราจับจ่ายใช้สอยขึ้นไป มันจะเกิดประโยชน์ขึ้นมากับร่างกายของเรา เราจับจ่ายใช้สอยเพื่อให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข เราจับจ่ายใช้สอยขึ้นมาเพื่อผลประโยชน์ของสังคม

จิตใจที่มันพิจารณาของมัน มันปล่อยวางของมันขึ้นมา เห็นใหม่ ปล่อยวางขึ้นมาแล้วมันได้อะไรขึ้นมาละ มันได้ขึ้นมาเพราะไม่ใช่ของกูไง มันเป็นของข้อเท็จจริง มันได้สัมผัสธรรมะ ข้อเท็จจริงที่มันเกิดขึ้นมาอย่างนี้ เห็นใหม่ มันรู้จริงขึ้นมา

สิ่งนี้เป็นธรรม เป็นธรรมของส่วนบุคคลนะ สมบัติของชาติเขาก็เอาไว้ใช้จ่ายใช้สอยกับสังคม เพื่อความสะดวกสบายของสังคม แต่ของเราปฏิบัติขึ้นมาโดยสถานะของ

ร่างกาย เราก็เป็นคนของชาติ เราก็มีสิทธิใช้สาธารณูปโภคในประเทศนี้ แต่หัวใจของเรามันได้สัมผัสธรรมตามความเป็นจริง เขาไม่รู้กับเรานะ

สังคมที่เป็นประเทศเป็นชาติขึ้นมา เป็นสมบัติสาธารณะที่เขาใช้กัน ร่างกายนี้ทุกคนเหมือนกัน เกิดมาทุกคนมีสมอง มันอาจจะสมองเล็กสมองใหญ่ มันก็เป็นเรื่องของอำนาจวาสนา แต่มันเป็นสาธารณะ เห็นไหม แต่หัวใจที่สัมผัสๆ นี่มันสาธารณะไหมละ ถ้ามันสาธารณะ ทุกคนต้องรู้สิ เกิดมาเป็นคนเหมือนกัน มีสิทธิเหมือนกัน สิทธิเกิดตายไป สิทธิเกิดและสิทธิตาย สิทธิที่รู้

มันไม่มีแดนเกิด มันไม่มีความจริงขึ้นมา มันจะเอาสิทธิที่ไหนมา เวลาเราอ้างสิทธิ สิทธิของเรามี แล้วสิทธิความเป็นจริงในหัวใจละ สิทธิที่เอ็งรู้จริง เพราะรู้จริงมันมีหนึ่งเดียว หนึ่งเดียวคืออริยสัจ สัจธรรมนี้มีหนึ่งเดียว

สิ่งนี้หนึ่งเดียวเกิดขึ้นมา เห็นไหม คุณสิ สิ่งนี้เราสัมผัสกันได้ ถ้าสัมผัสกันได้ ความจริงคือความจริง ถ้าความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นสมาธิก็เป็นสมาธิ แต่ถ้าไม่เป็นสมาธิ พูดยจนปากเปียกปากแฉะมันก็ไม่เป็น ของกูๆ ก็ไม่มีแม่แต่น้อย ถ้าของกูๆ จิตยังมีตายมีเกิดอยู่ ของกูๆ เดี่ยวจะตกนรกอเวจี เพราะอะไร เพราะความยึดมั่นถือมั่นของมัน

สิ่งใดที่เป็นความเจ็บปวดแสบร้อนในหัวใจ ที่ทำแล้วสิ่งใด แหยงนะ ลองอดนอน ผ่อนอาหารโดยนั่งตลอดรุ่ง หรือนั่งเพื่อเผชิญกับความจริง เพื่อจะผ่านวิกฤติของใจ ครั้งสองครั้ง แล้วไม่กล้าเผชิญหน้ากับมันอีกเลย แต่ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เห็นไหม ทำแล้วทำเล่าๆ มันจะเป็นไปขนาดไหน มันจะตาย อะไรมันจะตายขอคุณก่อน

พอกิเลสมันสู้ มันทนกับความจริงของเราไม่ได้ กิเลสเวลามันเอาสิ่งที่มันเข้าใจ แล้วมันเอาสิ่งที่เป็นประโยชน์กับมัน มาต่อรองกับเรา เราก็สัมผัสลูกคลุกคลานแล้ว แต่ถ้ามาต่อรองกับเรา แล้วเราเผชิญหน้ากับมัน สิ่งใดเป็นความจริงก็ขอคุณ อะไรจะเป็น อะไรจะตาย ขอคุณว่าสิ่งใดตายก่อน อะไรที่มันจะเป็นไปไม่ได้ ทำไม่ครูบาอาจารย์ท่านทำได้

สิ่งนี้ถ้าเราตั้งใจของเรา แล้วทำของเราขึ้นมา ไอ้ที่ว่า ตายก่อนตายหลัง มันจะหลบหน้าไปหมดเลย มันหลบหน้าไปทำไม มันหลบหน้าเพราะใจมันไม่เคยตาย ถ้าใจมันตาย ถ้าจิตมันตายนะ สาธุ ไม่ต้องปฏิบัติ ให้มันตายไปเลย เราจะได้ไม่ต้องทำอะไรเลย แต่มันไม่ตาย มันเวียนตายเวียนเกิด มันหลุดจากนี่ออกไป มันก็ไปเกิดตามอำนาจวาสนา เกิดโดยกรรม

เรามีพ่อแม่เป็นแดนเกิด แต่จิตมันมีกรรมเป็นแดนเกิด ถ้าจิตมันมีกรรมเป็นแดนเกิด กรรมของคนที่ย้อนแอ กรรมของคนที่ไม่เอาไหน เวลาปฏิบัติไป เวลามันจะตายจริงๆ มันจะไปไหนล่ะ เวลาปฏิบัติล่ะไม่สู้ เวลาปฏิบัติขึ้นไปนี่คือจะเอาขณะตนเอง เอาจิตของเราไว้ที่นั่น แต่เราไม่สู้ เวลาออกไปทำลายคนอื่นนี่เก่งมาก เวลาออกจากนั่งสมาธิ ออกจากเดินจงกรม มีความเก่งกาจกล้าหาญ โอ้อโฮ.. จะส่งออกนะมันเก่ง แต่เวลาจะเอาเข้าสู่ตัวมันเอง กลับทำไม่ได้

เวลาความจริงนี้ไม่เกิดมาจากใจ แต่ไอ้ความจอมปลอม ไอ้กิเลสมันพาออกไปหา แต่เวรแต่กรรม มันเก่งนัก แต่เวลาเข้าสู่ตัว เข้าสู่ความจริง มันไม่เอา เห็นไหม แล้วบอกว่า มันจะตาย

อะไรมันจะตาย จิตมันเคยตายหรือ จิตไหน จิตใครตาย ไม่มีจิตตายหรอก แต่มนุษย์ตาย เทวดาอินทร์พรหมตาย ถ้ามันหมดอายุขัยของเขา แต่จิตมัน ไม่เคยตาย ถ้าจิตไม่เคยตาย มิ่งหลอกกูทำไม ถ้ามิ่งหลอกกูนี้ก็ต้องเผชิญหน้ากัน พอเผชิญหน้ากัน ถ้ามีสติปัญญา เห็นไหม นี่ไง เราเกิดจากพ่อจากแม่ เราเกิดจากศีลจากกรรม เพราะอะไร เพราะเรามีสัจจะ เรามีความจริงขึ้นมา

พอเรามีสัจจะมีความจริงขึ้นมา เราเกิดจากคุณธรรมของเรา ถ้าเกิดจากคุณธรรมของเรา เรารู้เราเห็นนะ ของที่รู้ที่เห็น กับดูๆ กล่าวๆ นี่ใครจะพูดได้ชัดเจนกว่ากัน ไอ้การพูดได้ชัดเจนนี้ คือเพียงแต่การแสดงออก แต่ในความรู้สึกมันไม่ต้องแสดงออก ของจริงคือของจริง ของจริงที่มันจับต้องได้ มันสัมผัสได้ มันเป็นความจริงอยู่แล้ว แล้วไอ้ที่ปลอมๆ มาที่เราทำๆ มา ที่กิเลสมันหลอกๆ เรามา มันลืมนี่ไปหมดเลย

คู่มือของปลอมที่มีมากน้อยขนาดไหนก็แล้วแต่ แต่ถ้ามีของจริงขึ้นมาชิ้นเดียว ของปลอมนั้นจะหมดค่าทันทีเลย จิตของเราถ้ามันลงความจริงนะ มีสติมีปัญญา มีสมาธิขึ้นมา มันเป็นเรื่องจริงขึ้นมาะ “อ้อ สมาธิเป็นอย่างนี้” แล้วเวลาพามันออกใช้ปัญญาขึ้นมา โอ้โฮ มันทะลุทะลวงไปหมด ทะลุทะลวงจริงๆ

ถ้ามีสมาธิเป็นตัวนำ เวลาพิจารณาสิ่งใด มันทะลุทะลวง มันปล่อยวางหมดเลย ถ้ามีปัญหาอะ ปัญหามันมีมาจากฐานของสมาธิ นี่ไง ธรรมมันเกิดที่นี่ เพราะมันเป็นสัมมาทิฐิ มันเห็นความเป็นที่ถูกต้อง มันเป็นคุณธรรมตามความเป็นจริงขึ้นมา

สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันเป็นความจริง ความจริงมันมีอยู่ แต่พวกเรามันอ่อนแอกันเอง พวกเราเอาแต่ความสะดวกสบาย พวกเราเอาแต่กิเลสตัดหาทะยานอยากออกหน้า การปฏิบัติก็คำนวณไว้ก่อนเลย ทำเท่านั้นๆ จะเป็นอย่างนั้นๆ คำนวณเอาไว้แล้วให้กิเลสมันไม่ต้องปฏิบัติเลย กิเลสมันเปิดช่องเอาไว้แล้ว

เหมือนน้ำท่วม เวลามันกัดเซาะตลิ่งพัง มันกัดทะลุทะลวงไปหมดเลย นี่ก็เหมือนกัน ตั้งสติไว้หน่อยเดียว พอกิเลสมันขยับหน่อยเดียว มันทะลุทะลวง ทำลายหมดเลย ทำลายหัวใจของเราะ ไม่ทำลายใครเลย แล้วมันทำลายเรา มันก็เป็นเศรษฐกิจชี้เหนียวสมบัติเราๆ นำมันกำลังจะท่วมตายอยู่ ยังไม่รู้ ก็ว่าสมบัติเราๆๆ มึงจะตายอยู่แล้ว

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีความจริงขึ้นมา เราต้องสู้ตามความเป็นจริง ทำนบเราต้องดูแลรักษาของเรา สติปัญญาของเรา เราต้องดูแลรักษาใจของเรา ถ้าเราดูแลรักษาใจของเราขึ้นมาได้ เห็นไหม นี่ไง เก็บเล็กผสมน้อย หลวงตาท่านพูดเรื่องหลวงปู่มั่นตลอดเวลา หลวงปู่มั่นท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านประพฤติปฏิบัติเป็นตัวอย่าง ท่านเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาแล้ว ท่านยังเก็บเล็กผสมน้อย ท่านไม่เคยไปอยู่ตามสะดวกสบายท่านเลย ท่านจะอยู่เป็นแบบอย่างให้พวกเราพวกที่จะก้าวเดินอยู่ที่นี่ ให้เป็นแบบอย่างว่า เราจะต้องทำอย่างนั้น ทำอย่างนั้น แต่เพราะอะไร เพราะท่านทำมาแล้ว ท่านรู้จริงเห็นจริงของท่าน แล้วท่านมาเป็นพ่อแม่ครูอาจารย์ของเรา ท่านเป็นอาจารย์ใหญ่ในสายประพฤติปฏิบัติของเรา แล้วเราปฏิบัติขึ้นมา เราจะขายครูบาอาจารย์ใหม่ ครูบาอาจารย์ของเราท่านทำมาเพื่อประโยชน์ของท่าน

หัวใจท่านได้พิสูจน์แล้วว่าความจริงมันมี ทำได้ความเป็นจริง ถ้าทำไม่ได้ตามความเป็นจริง ท่านเอาอะไรพูดออกมา ท่านสอนเราด้วยวิธีการอย่างไร ถ้าคนไม่เคยทำงาน คนทำงานไม่เป็น เอาอะไรมาสอน สอนวันนี้อย่างหนึ่ง สอนพรุ่งนี้ก็อีกอย่างหนึ่ง เพราะว่าความจำ ความคิดต่างๆ มันไม่มีหลักมีเกณฑ์

แต่ถ้าคนปฏิบัติขึ้นมา มันมีหลักมีเกณฑ์ สิล สมาธิ ปัญญา สิลมันเป็นอย่างไร คำว่า สิลมันเกิดมาจากไหน สิลมันเกิดมาจากไหน สิลมันเกิดมาจากจิต ถ้าจิตมันมีสิลของมัน เห็นไหม มีสิลของมัน ความผิดพลาดจากข้างนอกมันเป็นกิริยาจากข้างนอก ผิดแล้วเราก็ปลงอาบัติ ผิดสิ่งใดเราก็แก้ไข มันแก้ไขได้

ถ้ามันแก้ไขขึ้นมาแล้ว เพื่อความมั่นคงของมัน ถ้าจิตมันมั่นคงขึ้นมาแล้ว มันจะมีขันติ มันจะมีความอดทนเข้ามา คุณี คุณีดี คุณีดีที่มันเป็นประโยชน์ เห็นไหม เขาใช้เพื่อประโยชน์เขาได้หมดเลย จะทำครัว จะสร้างบ้านสร้างเรือน เขาใช้ได้ทั้งนั้น

จิตถ้ามันมีสิลของมัน มีคุณธรรมของมัน มันจะขยับตัวอะไร มันก็ทำให้เป็นประโยชน์กับจิตดวงนี้ได้หมดเลย แต่จิตที่มันอ่อนแอ คุณี เขามีมีดเอาไว้เพื่อประโยชน์ มีอาวุธต่างๆ ไว้เพื่อการทำงานของเขา แต่ไอ้ที่มีไว้ให้สนิมมันจับ มีมันก็เพราะจิตมันมีใจ นี้ ใจ สิลมันมาจากไหนล่ะ จิตมันมีใจไหม ความรู้สึกเรามีใจไหม แล้วความรู้สึกเรา ให้มันเขรอะด้วยสนิมเลย ให้มันเขรอะไว้ ซ่อนมันไว้ ให้มันทำลายตัวมันเอง ให้มันกัดกร่อนตัวมันเอง โดยไม่ได้ทำประโยชน์อะไรขึ้นมาเลย

ของมีอยู่แต่ใช้ไม่เป็น ของมีอยู่ไม่เคยใช้ แล้วคอยไปวัดคนอื่น ไปวัดกันว่าอย่างนั้นก็ได้ อย่างนี้ก็ได้ แล้วไอ้ที่มันได้ มันอยู่ไหน ไอ้ที่มันได้ ที่มันเป็นจริงมันอยู่ไหน สิ่งอื่นไม่ได้แล้วที่ได้มันอยู่ไหน ถ้ามันไม่ได้ขึ้นมา ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ธรรมขึ้นไปแล้ว ทำไมครูบาอาจารย์ของเรา เห็นไหม ท่านสั่งสอนเราๆ นี้ไง พ่อแม่ ครูอาจารย์เป็นแดนเกิด

คุณี มันเป็นหลักเป็นเกณฑ์ ท่านทำเป็นตัวอย่าง ท่านปฏิบัติมาให้เราดู แล้วเราก็เห็น ร่องเห็นรอย เราก็เห็นนะ มีตัวมีตน พระธาตุก็มีให้เรามั่นใจ ทุกอย่างมีทั้งนั้น แต่ทำไมเรา

อ่อนแอขนาดนี้ ถ้ามันอ่อนแอขนาดนี้ มันต้องโทษเรานะ ว่าเราเป็นคนไม่เอาไหน เราเป็นคนใช้ไม่ได้

ถ้าเราจะใช้ได้ขึ้นมา มันใช้ได้ที่ไหน ใช้ได้ด้วยมนุษย์ใช้ใหม่ มนุษย์เวลาตายขึ้นมา ไม่มีใครเอาซากศพ มีแต่เหม็นคาว เหม็นมาก แต่เวลาวัวควายต่างๆ ปลาสักตัวหนึ่งตายยังเป็นประโยชน์ เป็นอาหารได้ นี่ไง เราจะเอาเนื้อหนังมังสาที่มีมาอวดกันใช้ใหม่ เราจะเอาเนื้อหนังมังสาอวดว่าสิ่งนี้มีคุณค่าหรือ แล้วคุณค่าของใจละ คุณค่าของใจ คุณค่าของพุทธศาสนา

ศาสนานี้มันอยู่ที่ใจ ศาสนาอยู่ที่คุณธรรม คุณธรรมนี้สัมผัสด้วยหัวใจ ไม่มีสิ่งใดสัมผัสธรรมะได้ ไม่มี แต่ถ้ามันมีหัวใจขึ้นมา หัวใจสัมผัสได้ แล้วหัวใจเราละ ทำไมหัวใจเรามันมีคอบอขนาดนี้ ทำไมหัวใจเรามันทุกข์ร้อนได้ขนาดนี้ ถ้ามันทุกข์ร้อนขนาดนี้เพราะอะไร เพราะกิเลสตัณหาทะยานอยากเข้าครอบงำมันอยู่ แล้วกิเลสตัณหาทะยานอยากมันมาจากไหน มันมาจากการกระทำที่ทำมา

คุณรรคสี อยากในการทำความงามความดี ความอยากในการประพฤติปฏิบัติ ความอยากในสังคมมนุษย์ มนุษย์นะโดยสัญชาตญาณ ทุกคนปรารถนาดี ปรารถนาดีเฉยๆ พอปรารถนาดีขึ้นมา กิเลสมันก็ขึ้นหัวแล้ว ปรารถนาดี แต่ต้องทำสบายๆ ปรารถนาดี จะต้องไม่ล้มลุกคลุกคลาน ปรารถนาดี นี่มันนั่งเทียน ด้วยความอยาก ถ้าอยากอย่างนี้ มันอยากโดยกิเลส

แต่ถ้าเราอยากโดยธรรมละ อยากโดยธรรม เรามีความอยากใช้ใหม่ เราต้องตั้งสติของเรา แล้วก็มองครูบาอาจารย์ของเรา เห็นไหม เราเกิดมามีพ่อบุญแม่ เราจะประพฤติปฏิบัติ เราก็มีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ของเราท่านทำของท่านมา ครูบาอาจารย์ท่านล้มลุกคลุกคลานมาก่อน ท่านก็เป็นคน เราก็เป็นคน ทำไมท่านทนได้ ทำไมท่านทำของท่านได้ เจ็ดวัน เจ็ดเดือน เจ็ดปี ต้องถึงที่สุดแห่งทุกข์ นี่ไง แค่นี้เราทำไม่ได้หรือ แล้วเวลาเราเกิดเราตายแต่ละภพแต่ละชาติมันทุกข์ยากกว่านี้เยอะนัก

คุณสงคมสิ สงคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตั้งแต่เราเป็นเด็กเป็นเล็กขึ้นมา เห็นใหม่ คุณสงคมสมัยเรายังเด็กเล็กน้อยขึ้นมา สภาวะแวดล้อมนี้จะสะอาดบริสุทธิ์มาก ในปัจจุบันนี้ เศรษฐกิจเจริญ ทุกอย่างสะดวกสบายหมด คุณภาพชีวิตดีมาก มีแต่แก๊สพิษ มีแต่สิ่งแวดลอมที่บีบคั้นมา แล้วข้างหน้าจะเป็นอย่างไร แล้วเราเห็นภัยใหม่ ถ้าเรามองอย่างนี้ เราเห็นภัยขึ้นมา เราจะเร่งตัวเราขึ้นมา เราจะมีจุดยืนของเราขึ้นมา เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะมีคามเข้มแข็ง

ถ้ามีความเข้มแข็งขึ้นมาะ มันเข้มแข็งเพราะอะไร เข้มแข็งเพราะว่ามีสติ เข้มแข็งเพราะมีเราระลึกรู้ โลกเขาจะเป็นอย่างไรให้เป็นไป โลกเขาเป็นอย่างนั้น เราเกิดมากับโลก เราจะขวางโลกไม่ได้ คุณสิ โลก เห็นใหม่ ผลของวิญญูะ ใครขวางมันไม่ได้หรอก

คุณสิ เมื่อก่อนคนมีอยู่สองพันล้าน เดียวนี้เจ็ดแปดพันล้าน จะมีหมื่นล้านไปข้างหน้า แล้วมันมาจากไหน คุณสิ ใ้อปลวก ใ้อมด มันเกิดตลอดเวลา ใ้อปลวกมดมนุษย์นี้แหละ ปลวกมดมนุษย์มันจะเกิดมาตลอดเวลา มันจะมาเข้ามาจายมาสอยอยู่ตลอดเวลา แล้วเราจะไปเกิดตรงนั้นใหม่ ถ้าเราตายในชาตินี้ แล้วชาตินั้นเราจะไปเกิดร่วมกับใ้อหมื่นล้านสองหมื่นล้านนั้นอีกไหม

แล้วปัจจุบันนี้ ทำไมเราไม่แก้ไขใจเรา ถ้าเราแก้ไขใจเรา ใ้อจิตที่เกิดขึ้น เกิดเป็นมนุษย์นะมันก็เกิดอย่างหนึ่ง แต่ถ้าเกิดในธรรม จิตเวลามันมีกำลัง มีอำนาจวาสนาแล้วออกค้นคว้า ออกหานะ ออกค้นคว้า

ในสมาธินี้คิดได้ ราพึงให้เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถ้าจิตมันสงบ แล้ว มันไม่มีงานทำ เห็นใหม่ แล้วถ้าจิตไม่สงบ เราก็จะใช้ปัญญาได้ การใช้ปัญญาของเรา

ถ้ามันมีสมาธิเป็นพื้นฐานขึ้นมา มันใช้ปัญญาไปแล้ว มันจะเห็นนะ พอเห็นด้วยปัญญา มันเกิดธรรมสังเวช ถ้ามีสมาธิแล้วปัญญามันใคร่ครวญในการเกิดและการตายของเรา มันสะท้อนหัวใจเรา นี้เิงธรรมสังเวช ถ้ามันสะท้อนหัวใจเรานะ พอมันสะท้อนนะ หัวใจเรา มันจะว่า แล้วจะไปทางไหน ถ้าไม่มีทางไหน มันก็ต้องกลับมาทำความสงบของใจ มันสะท้อนมากน้อยขนาดไหน ยิ่งจิตสงบขนาดไหน มันพิจารณาบ่อยครั้งเข้า

ถ้าจิตมันสงบพอสมควร แล้วใช้ปัญญาใคร่ครวญไป เวลานั้นพิจารณาไปแล้วมันปล่อย ก็ปล่อยเข้ามาสู่จิต จิตจะทำสมาธิง่ายขึ้น แต่ถ้ามันมีกิเลสนะ พอจิตมันปล่อยสิ่งใดขึ้นมา มันจะอยากให้ออกไปอย่างนี้อีก ความอยากให้ออกไปอย่างนี้คือค้นหาข้อผิดพลาดในผลให้มันปล่อย แต่สิ่งที่มันปล่อย ปล่อยเพราะใช้ปัญญา ปล่อยเพราะมีสมาธิ เพราะจิตมันตั้งมั่น จิตมันไม่วอกแวกวอแวไปกับโลก จิตมันไม่วอกแวก ไม่ใช่เศรษฐกิจี่เหนียว มันจะยึดอารมณ์ไว้ทุกอย่าง เศรษฐีที่มีเงินก็ใช้จ่ายไปตามปกติ

พอจิตมันมีกำลังขึ้นมา มันพิจารณาของมัน มันก็ปล่อย พอปล่อย เราก็อยากให้เป็นอย่างนั้น นี่คือการค้นหา จี๋เหนียวมันจะไปยึดอีก พอยึดอีก การพิจารณามันจะไม่สม ไม่เป็นข้อเท็จจริง จนกว่ามันจะรู้เอง รู้เองเพราะเหตุใด รู้เองเพราะมันพยายามจะใช้ปัญญา เพราะมันเคยได้เสพ มันเคยได้สัมผัสการปล่อยวางนั้น พอจิตมันสัมผัสนั้นมันชอบ มันพอใจกับรสชาตินั้น มันจะคาดหมายรสชาตินั้น

มันคาดหมาย นี่แหละค้นหา ความทะยานอยากมันคาดหมาย แต่ข้อเท็จจริงมันไม่เป็นตามความเป็นจริง แล้วมันก็ล้มลุกคลุกคลาน จนกว่ามันจะมีสติสัมปชัญญะ จะรู้ว่า อ้อ..นี่โดนกิเลสหลอก โดนกิเลสชักนำไปอีกแล้ว

พอมีสติขึ้นมา มันก็เริ่มกลับมา กลับมาพุทโธ ไม่ใช่ความคิด กลับมาพุทโธหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา ให้จิตมีสมาธิก่อน

พอมีสมาธิก่อน แล้วมันออกไปพิจารณา มันก็ปล่อยไปอีก แล้วมันก็จะหลุดลวงไปอีก ถ้าจิตมันมีสัมมาสมาธิโดยใช้ปัญญามันจะหลุดลวง หลุดลวงสิ่งที่มันยึดมั่นถือมั่น หลุดลวงไอ้ค้นหาทะยานอยาก ไอ้ตัวจี๋เหนียว ไอ้ตัวยึดมั่น ไอ้ของกูๆ มันจะปล่อยวางตามข้อเท็จจริง มันไม่ได้เป็นของใครหรอก มันจริงตามความเป็นจริง

อารมณ์ความรู้สึกก็เป็นความจริงอันหนึ่ง อารมณ์ความรู้สึกความคิดก็เป็นความจริงอันหนึ่ง จิตมันก็เป็นความจริงอันหนึ่ง เวทนาเป็นความจริงอันหนึ่ง วัตถุมันเป็นความจริงอันหนึ่ง ทุกอย่างเป็นความจริงหมดเลย แต่เพราะมันไม่มีสติ ไม่มีปัญญา มันเลยคลุกเคล้ากัน เลยกลายเป็นจี๋หุมราจี๋หามาแห่ง กลายเป็นความฟุ้งซ่าน กลายเป็นการยึดมั่นถือ

มัน กลายเป็นการตีความธรรมะ มันไม่มีอะไรเกิดขึ้นมาเป็นความจริงกันเลย เพราะขาดพ่อ ขาดแม่ เพราะขาดศีล ขาดธรรม ขาดสมาธิ ขาดสติ ขาดความเป็นไปความเป็นจริง เป็นคน ว่าหว่า เป็นเด็กอนาถา จิตใจเร่วร้อน แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เราตั้งใจของเรา

เรากว่าที่จะเติบโตขึ้นมา นะ พ่อแม่เลี้ยงดูมาขนาดไหน พ่อแม่เลี้ยงดูมา กว่าเราจะโต ขึ้นมาเป็นหนุ่มเป็นสาวขึ้นมา พ่อแม่ต้องใช้ขนมนมเนยไปมากน้อยแค่ไหน

เราตั้งใจของเรา แล้วเราพยายามดูแล สติคือพ่อแม่มันจะเลี้ยงใจ ถ้ามีสติมีปัญหา ขึ้นมา มันจะเลี้ยงใจ แล้วให้ใจมันเข้มแข็งขึ้นมา ใจมันเติบโตขึ้นมา เราต้องเลี้ยงด้วย ข้อเท็จจริงสิ

เราไม่เลี้ยงโดยข้อเท็จจริง เราศึกษามา แล้วก็บอกให้เป็นอย่างนั้น ให้เป็นอย่างนี้ ให้เป็นอย่างนั้น มันเป็นการคาดหมายหมด มันไม่เป็นความจริง เห็นไหม เพราะเราอยากได้ อยากดีเกินเกินกว่าเหตุ แต่ถ้าเราไม่อยากได้ดีเกินกว่าเหตุ เราตั้งใจของเรา เราทำตามอำนาจ วาสนาของเรา เจ็ดปี เป็นอย่างไรก็เป็นไป รักษาของเราไป เจ็ดปีๆ เลย ถ้ามีงจะเอาดีวันนี้ เอาดีช่วงนี้ เอาดีในเดือนสองเดือนนี้ บอกมาสิ เจ็ดปีมีงยังไม่ได้ แล้วมันก็ทำไปตามความเป็นจริง ทำเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา เห็นไหม มันไม่เอาตัดทอนมาซ้อนตัดทอน ไม่เอาตัวเร้ามาคิด ในหัวใจให้มันเป็นไปตามนั้น แล้วเราทำของเราไป

มันเป็นจริงๆ นะ เพราะอะไร เพราะมันไม่คาดผล ไอ้ที่มันเป็นอยู่นี้มัน ไม่ได้เพราะ มันคาดผลไง จะเป็นอย่างนั้นๆ นี้ไง ปริยัติเรียนมามันก็มีคุณค่ามาก

ปริยัติ ปฏิบัติ ปรีเวธ ปริยัติ การศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ของเสียหาย เป็นของดี การศึกษานี้เป็นของดีมาก แต่ศึกษาแล้ว กิเลสมันเอามาทำลาย ตัวเอง กิเลสมันไปยึด มันเกิดการสร้างภาพ อันนั้นนะเสียหาย ความเสียหาย เห็นไหม

ฉะนั้นเวลาเราเรียนปริยัติขึ้นมาแล้ว ปริยัติแล้วปฏิบัติ ปริยัติ ก่อนที่จะปฏิบัติ วาง ปริยัติไว้ วางทฤษฎี วางสติติของใจที่มันจะเพิ่มค่าขึ้นมา แต่ถ้าเรากำหนดพุทโธ หรือใช้

ปัญญาอบรมสมาธิ ใคร่ครวญ ตรึกโดยธรรมนี้แหละ เวลามันปล่อยมันวางขึ้นมา มันไม่ใช่สติ มันเป็นความจริง

สติเห็นไหม ภาวนาสองครั้ง สามครั้ง สี่ครั้ง แปรครั้ง เก้าครั้ง มันเป็นสติ แต่ไม่เป็นสมาธิ แต่ถ้ามันเป็นสงบขึ้นมา ไม่ใช่สติ เป็นข้อเท็จจริง มันสงบ โอ้.. ว่าง โอ้.. มีความสุข โอ้.. มีสติปัญญาแล้วมันปล่อยวางอย่างนี้ มันก็เป็นข้างเผือก เห็นไหม

ข้างเผือกมีกำลังนะ นักกีฬาที่เขามีความชำนาญของเขา เขาเล่นกีฬาของเขาได้โดยเป็นธรรมชาติของเขาเลย เขาทำได้ง่ายดายของเขา “จิต” เห็นไหม พอพุทโธๆ บ่อย พอมันเป็นสมาธิ เห็นไหม มันง่ายดายของมัน มันเป็นข้อเท็จจริงของมัน อืม.. สมาธิเป็นอย่างนี้เหมือนนักกีฬาอาชีพที่เขามีความชำนาญของเขา เขาทำอะไรได้คล่องตัวไปหมดเลย

จิตของเรา เราฝึกหัดของเรา เราทำของเรานะ มันจะคล่องตัวของมันใหม่ เห็นไหม มันทำไมถึงเป็นอย่างนี้ แล้วถ้ามันไม่เป็นอย่างนี้เพราะอะไรล่ะ มันไม่เป็นอย่างนี้เพราะกิเลสตัดทอนความทะยานอยาก มันไม่เป็นอย่างนี้เพราะเราสุขเอาเผากิน มันไม่เป็นอย่างนี้เพราะกิเลส ตัวมันง่าย มันชักนำเราไปก่อน แต่พอเราทำพุทโธ เราตั้งสติของเรา มันทำไมเป็นอย่างนี้ล่ะ มันเป็นอย่างนี้เพราะว่าเรามีพ่อแม่ เรามีคุณธรรม เรามีความขบขึงขังใจ เราไม่สุขเอาเผากิน เราตั้งสติของเรา เรามีคำบริกรรมของเรา เรามีการรักษาของเรา เรามีศีล เรามีสมาธิ เรามีปัญญา

จิตนี้กลั่นออกมาจากศีล สมาธิ ปัญญา เห็นไหม เพราะจิตมันมีศีล สมาธิ ปัญญา มันก็มีพ่อแม่ มันมีสมาธิว่า เพราะจิตมันกลั่นออกมา เพราะตัวศีล ตัวสมาธิ ตัวปัญญา มันไม่ใช่มรรคผล มันไม่ใช่

ศีล สมาธิ ปัญญาไม่ใช่มรรค ไม่ใช่ผล แต่ศีลสมาธิปัญญาคือตัวกลั่นกรอง

ตัวศีล สมาธิ ปัญญา เป็นตัวมรรค มรรคญาณตัวกลั่นกรองให้จิต มันเป็นพ่อเป็นแม่ มันจะสร้างจิตของเรา มันจะทำคุณธรรมของเราให้เกิดขึ้นมากับเรา

ที่เราทำกันอยู่นี้ เราหาพ่อหาแม่ เราหาสติ เราหาสมาธิ เราหาปัญญา เพื่อให้
หัวใจเรามัน ได้ลึ้มรส ได้รสของธรรม มันได้ฟูมฟัก

ศีล สมาธิ ปัญญาเป็นพ่อเป็นแม่ มันจะฟูมฟักหัวใจของเรา ให้หัวใจเรามีความ
ร่มเย็นเป็นสุข เอวัง